

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: **1) J. Ď., 2) E. Ď.**, proti žalovanému: **MV SR**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia právneho predchodcu žalovaného KÚ v Ž. č. 2005/06803/3MA zo dňa 8. decembra 2005, konajúc o odvolaní žalobcov v prvom a druhom rade proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č.k. 10 S 271/2005-90 zo dňa 3. marca 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 10 S 271/2005-90 zo dňa 3. marca 2008 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Žiline napadnutým uznesením č.k. 10 S 271/2005-90 zo dňa 3. marca 2008 zastavil konanie a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Dôvodom zastavenia konania bolo nezaplatenie súdneho poplatku zo strany žalobcov v prvom aj druhom rade za podanú žalobu v sume 1000 Sk spoločne a nerozdielne podľa položky č. 10 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len sadzobník súdnych poplatkov). Poukázal na priebeh konania v predmetnej právnej veci, v ktorej žalobcovia v prvom a druhom rade požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov. Krajský súd v Žiline o ich žiadosti rozhodol uznesením č.k. 10 S 271/2005-60 zo dňa 14. augusta 2006 tak, že im oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Žalobcovia toto uznesenie napadli odvolaním, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2 Sž-o-KS 138/2006 zo dňa 31. júla 2007 a napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 10 S 271/2005-60 zo dňa 14. augusta 2006 potvrdil (podľa názoru odvolacieho súdu krajský súd náležite zistil skutkový stav; pomery žalobcov neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov; výška sumy súdneho poplatku za podanú žalobu nemôže ohroziť životnú situáciu žalobcov).

Následne krajský súd výzvou zo dňa 10. októbra 2007, doručenou žalobcom dňa 18. októbra 2007, žalobcov vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu v sume 1000 Sk podľa položky 10 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov spoločne a nerozdielne. Žalobcovia na výzvu reagovali ďalšou žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov zo dňa 29. októbra 2007. Žalobcovia v opakovanej žiadosti uviedli rovnaké skutočnosti ako v prvej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, o ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté – pre žalobcov negatívne. Krajský súd konštatoval, že vzhľadom na obsah a povahu skutočností, ktoré žalobcovia uviedli v ich opakovanej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, neuviedli žiadne nové skutočnosti, ktoré by mohli v predmetnej veci ovplyvniť rozhodnutie súdu v prospech žalobcov a teda im priznať oslobodenie. Z úradnej činnosti krajský súd zistil, že žalobcovia vystupujú ako navrhovateľa vo viacerých sporoch na Okresnom súde Žilina ako aj na Krajskom súde v Žiline a žiadajú v nich o oslobodenie od súdnych poplatkov. Za zákonný dôvod, pre ktorý by mal súd žalobcov oslobodiť od súdnych poplatkov nemožno vziať ten fakt, že žalobcovia sú podľa ich vyjadrení nútení svoje práva a základné slobody brániť vo viacerých súdnych konaniach, ktoré predstavujú pre žalobcov nemalé výdavky. Súd môže posudzovať pomery účastníkov len v rámci predmetného konania a nemôže teda prihliadať na iné konania.

Žalobcom vznikla poplatková povinnosť v zmysle ustanovenia § 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o súdnych poplatkoch). Keďže žalobcovia súdny poplatok za podanú žalobu v sume 1000 Sk (podľa položky 10 písm. b/ Sadzobníka súdnych poplatkov) nezaplatili ani napriek výzve súdu na jeho zaplatenie a poučení o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku, krajský súd konanie zastavil.

Proti tomuto uzneseniu podali žalobcovia v prvom a druhom rade v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhli napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedli, že sú sústavne šikanovaní zo strany P. Š., Obce S.-H., správnych orgánov, a spoluobčanov, sú poškodzovaní na majetku, poškodzovaní finančne odobratím invalidného dôchodku, urážaní na cti, rôznymi pokutami nezakladajúcimi sa na pravde. Postupom súdov sú diskriminovaní, čo je v rozpore s čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky, pretože za to nemôžu a musia na ochranu svojich základných práv a slobôd podávať väčší počet žalôb. Nachádzajú sa v nepriaznivej situácii vinou súdov. Musia splácať povinné poplatky na chod domácnosti, do ktorých nie sú započítané rôzne platby spojené s poštovým, cestovným, kopírovaním listín, za podávanie podnetov, sťažností, žalôb, odvolaní na obec, správne orgány, orgány prokuratúry, ministerstvá, súdy, Ústavný súd Slovenskej republiky a Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu. Nemajú dostatok finančných prostriedkov ani na pokrytie životných potrieb, a preto nemajú ani na súdne poplatky. Suma prevzatých dôchodkov nepokrýva ani zaplatenie

povinných poplatkov na domácnosť, preto si museli požičiavať finančné prostriedky na zabezpečenie ich výživy, čo je v rozpore s čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky. Odmietaním podaní, resp. zastavením konania je porušované ich ďalšie právo vyplývajúce z čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky, pretože konanie súdov veľmi nepriaznivo vplýva na ich zdravotný stav, ktorý sa neustále zhoršuje. K odvolaniu priložili fotokópie preukazov občana s ťažkým zdravotným postihnutím č. X. a X., posudok Úradu práve, sociálnych vecí a rodiny Ž. č. PO BY 2004/2573 B1 z 11. marca 2005, list občanov S.-H. adresovaný riaditeľovi Sociálnej poisťovne, rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. X. zo 17. septembra 2001 o odňatí invalidného dôchodku, rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. X. zo 4. októbra 2004 o priznaní predčasného starobného dôchodku, rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. X. z 18. júna 2004 o priznaní a zvýšení predčasného starobného dôchodku, potvrdenie o navštevovaní denného bakalárskeho štúdia na TU A. D. v akademickom roku 2006/2007 a 2007/2008 (dcéra žalobcov), rozhodnutie TU A. D. č. ÚZO-848/SOC/2006 zo 6. decembra o nepriznaní sociálneho štipendia ich dcére, upovedomenie o začatí exekúcie č. EX 329/2007-1, potvrdenia o zaplatení účtov, znalecký posudok znalca Ing. J. V., CSc. č. X., odpoveď na žiadosť o informácie, rozhodnutie Obvodného úradu životného prostredia v Ž. č. ŽP B 2006/00060-Han zo 16. februára 2006, rozhodnutie Obce S.-H. č. SÚ 15/2005 z 18. januára 2006, rozhodnutie Obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Ž. č. 2006/00622-005/MUN z 31. mája 2006, správa o povesti žalobcov vystavená starostom Obce S.-H. dňa 29. marca 2007, časť zdravotnej dokumentácie žalobcu v prvom rade.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcov nevyjadril.

Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu v zmysle ustanovenia § 212 v spojení s § 246c Občianskeho súdneho poriadku, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcov v prvom a druhom rade nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, pretože odvolanie smerovalo proti uzneseniu (§ 214 ods. 2 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu súdneho spisu zistil, že žalobcovia požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov prvýkrát v žalobe zo dňa 22. decembra 2005. O žiadosti krajský súd rozhodol uznesením č.k. 10 S 271/2005-60 zo dňa 14. augusta 2006 a oslobodenie od súdnych poplatkov žalobcom nepriznal. Odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil uznesením sp. zn. 2 Sž-o-KS 138/2006 zo dňa 31. júla 2007. V tomto uznesení odvolací súd uviedol, že súd prvého stupňa dostatočne a riadne zistil skutkový stav, ktorý neodôvodňuje priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Výška súdneho poplatku nemôže ohroziť životnú situáciu žalobcov a žalobcovia

s ohľadom na ich zistené majetkové pomery sú schopní niest' výdavky spojené s konaním na súde. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 3.septembra 2007.

Následne na to Krajský súd v Žiline vyzval žalobcov výzvou č.k. 10 S 271/2005-83 zo dňa 10.októbra 2007 na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu v sume 1000 Sk podľa položky č. 10 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov spoločne a nerozdielne. Žalobcovia boli poučení o následku nezaplatenia súdneho poplatku v zmysle ustanovenia § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch. Žalobcovia zhodne prevzali výzvu dňa 18.októbra 2007.

Na výzvu reagovali podaním zo dňa 26.októbra 2007, doručeným Krajskému súdu v Žiline dňa 29.októbra 2007, v ktorom opätovne požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov. Priložili upovedomenie o začatí exekúcie č. EX 329/2007-1 (nie je zrejmé, z akého dňa, pretože žalobcovia predložili fotokópiu len prvej strany), fotokópiu potvrdenia o bankovom prevode sumy 15.000 Sk Ing. V. zo dňa 24.augusta 2007 a potvrdenia o zaplatení poplatku – daňový doklad v sume 35 Sk.

Podľa názoru odvolacieho súdu následný postupu súdu prvého stupňa a vyhodnotenie ďalšej žiadosti žalobcov o oslobodenie od súdnych poplatkov ako opakovanej žiadosti bez predloženia nových skutočností, ktoré by mohli v predmetnej veci ovplyvniť rozhodnutie súdu v prospech žalobcov a priznať im oslobodenie, bol dôvodný. Odvolací súd zastáva názor, že krajský súd riadne a dostatočne zistil skutkový stav neodôvodňujúci priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v otázke vzťahu medzi právom na prístup k súdu a povinnosťou zaplatiť súdny poplatok stotožnil s právnym názorom Európskeho súdu pre ľudské práva vysloveným v rozsudku z 19.júna 2001 č. 28249/95 vo veci Kreuz proti Poľsku (odseky 59, 60), podľa ktorého Európsky súd pre ľudské práva nikdy nevylúčil možnosť, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu. Súd má tiež za to, že podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru splnenie povinnosti zabezpečiť efektívne právo na prístup k súdu neznamená len absenciu zasahovania, môže však vyžadovať rôzne formy pozitívneho konania na strane štátu, nepredstavuje ani nešpecifikované právo jednotlivca získať bezplatnú právnu pomoc od štátu v spore, navyše z tohto ustanovenia nemôže byť odvodené ani právo na bezplatné súdne konanie (mutatis mutandis, rozsudok vo veci the Airey proti Írsku, ibid. §§ 25-26). V tej súvislosti Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní, nemožno pokladať za obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné per se s článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

Navyše, súdny poplatok za podanú žalobu v predmetnej právnej veci predstavoval sumu 1000 Sk (položka 10 písm. b/ sadzobníka súdnych poplatkov);

nebol teda neúmerne vysoký, čo by bezprostredne viedlo k ohrozeniu životnej úrovne žalobcov v prvom a druhom rade. Okrem toho, tento súdny poplatok žalobcovia mali zaplatiť spoločne a nerozdielne a nie jednotlivo.

Odvolačí súd považuje postup krajského súdu pri zastavení konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za konformný so zákonom o súdnych poplatkoch (§ 5, § 10, položka 10 písm. b/ sadzobníka súdnych poplatkov) a Občianskym súdnym poriadkom (§ 138 ods. 1). Krajský súd týmto postupom neodoprel žalobcom právo na súd v zmysle ustanovenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, pretože ich žiadosť ako aj opakovanú žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov vyhodnotil zákonným spôsobom, pre ich posúdenie si zadovážil dostatok dôkazov.

Na základe uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 10 S 271/2005-90 z 3.marca 2008 ako vecne správne potvrdil (§ 219 Občianskeho súdneho poriadku).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol v zmysle ustanovenia § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, keď neúspešným žalobcom ich náhradu nepriznal a žalovanému v tomto druhu konania náhrada trov konania neprináleží.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 22. mája 2008

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová